

Inauguracja działalności Centrum Nauki Radiostacja Transatlantycka

W podwarszawskich Starych Babicach odbyła się Inauguracja Centrum Nauki Radiostacja Transatlantycka. Celem nowej instytucji jest kultywowanie tradycji międzywojennej największej polskiej stacji nadawczej, która 17 listopada 1923 r. połączyła Polskę z wieloma miejscami na świecie.

Stowarzyszenie Elektryków Polskich złożyło podpis pod listem inauguracyjnym.

Radiostacja Transatlantycka została zbudowana przy współpracy z amerykańską firmą Radio Corporation of America (RCA). Umowę zawarto 7 sierpnia 1921 r., a budowę rozpoczęto w maju 1922 r. Biuro Operacyjne radiostacji ulokowano w Warszawie, centralę nadawczą w Starych Babicach, a obiekt odbiorczy w Grodzisku Mazowieckim. Najbardziej okazała instalacja antenowa, składająca się z 10 wież, każda o wysokości 126,5 m, rozstawionych co 384,3 m, na obszarze o długości 2830 m. W latach międzywojennych stację rozbudowywano tak, że umożliwiała łączność z Ameryką Północną (Nowy Jork), Południową (Buenos Aires i Rio de Janeiro), Japonią (Tokio) oraz krajami Bliskiego Wschodu (Kair i Bejrut).

Radiostacja emitowała także programy komercyjne i była opisywana na skalach odbiorników radiofonicznych jako „Babice”. Od 1936 r. z terenu Radiostacji nadawało na zagranicę Polskie Radio. W logo publicznego nadawcy w tym okresie umieszczono wizerunek jednej z wież nadawczych z Babic.

Podczas wojny obronnej 1939 r. walki o radiostację były jednymi z najcięższych. Walkami w rejonie radiostacji dowodził mjr Jacek Decowski. W czasie II Wojny Światowej radiostacja przeszła we władanie Niemców, którzy ją wykorzystywali do łączności z niemiecką marynarką wojenną (U-bootami). Przed opuszczeniem terenów Polski w roku 1945, przed nacierającymi wojskami radzieckimi zniszczyli całą instalację – zniszczyli radiostację. Komunistyczne władze Polski nie zdecydowały się na jej odbudowę.

Galę inauguracyjną Centrum Nauki – Radiostacja Transatlantycka objął swym patronatem, w ramach obchodów setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, prezydent Rzeczypospolitej Polski.

W czasie uroczystości została również otwarta wystawa poświęcona Radiostacji Babice, a wykłady na temat techniki oraz historii radiostacji wygłosili naukowcy z Politechniki Warszawskiej, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Polskiej Akademii Nauk.

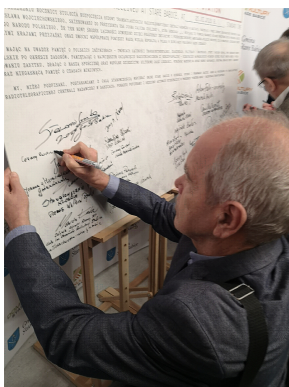
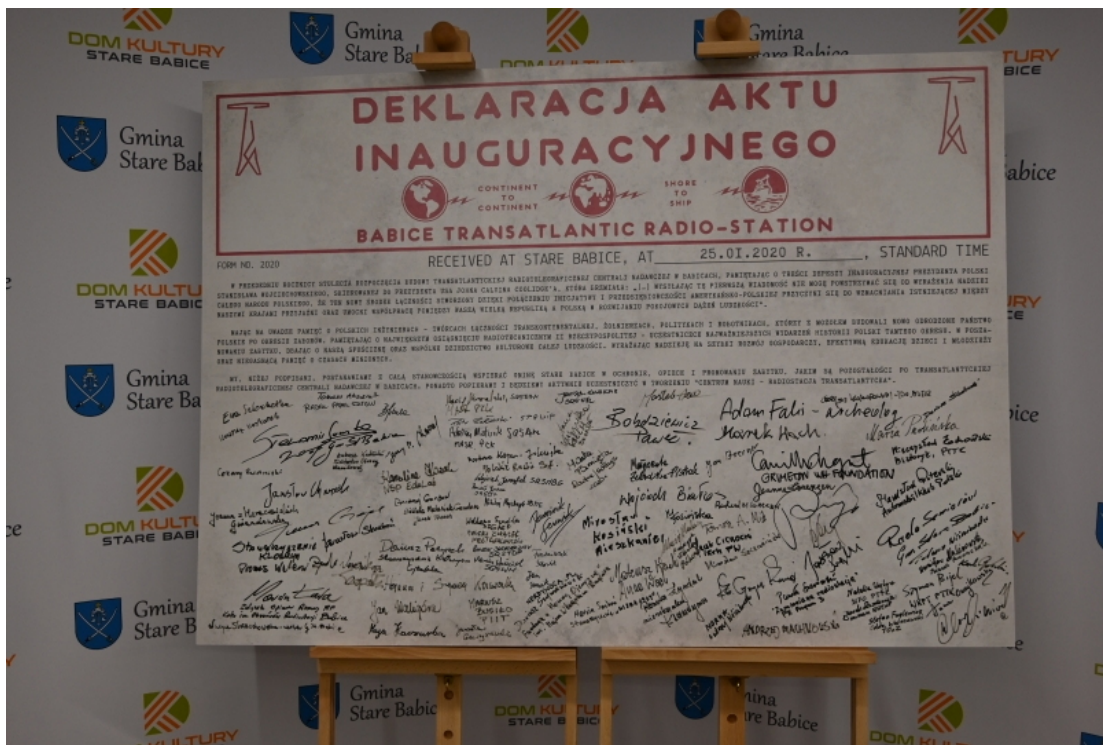

Jako pierwszy wystąpił prof. Jacek Cichocki z PW z referatem „Od Marconiego do smartfona”. Z kolei wystąpiła pani Camila Lugnet ze Szwecji, omówiła bliźniaczą do istniejącej w Babicach, instalację w Grimeton pochodzącą z początku lat 20. ubiegłego wieku. Służyła do radiotransmisji międzykontynentalnej oraz do łączności z łodziami podwodnymi.

W latach 80. XX. wieku zamierzano demontować tę instalację, ale zwyciężyły poglądy zachowania jako zabytku dziedzictwa kulturowego ludzkości.

Obecnie cały teren stacji nadawczej, 6 wież o wysokości 127 m, funkcjonuje jako muzeum i jest zwiedzane przez wielu gości. Powołana fundacja zbiera fundusze i dba o konserwację obiektu (malowanie co 15 lat), a wolontariusze współpracują przy obsłudze zwiedzających i pracach zabezpieczających. My nie mamy takich problemów, bo Niemcy nas przed nimi „ustrzegli”.

Jako kolejny przedstawiciel nauki wystąpił prof. Przemysław Urbańczyk z UKSW, który przedstawił referat „Archeologia współczesności”. Sam zwrócił uwagę na pozorną sprzeczność tkwiącą w tytule. Ale wykazał, że metody archeologiczne dobrze zdają egzamin przy pracach współczesnych. Wiele elementów i podzespołów z istniejącej kiedyś stacji transatlantyckiej udało się odszukać metodami „archeologicznymi” tym bardziej, że w czasach tzw. słusznie minionych nikt oficjalnie nie prowadził żadnych prac remontowych i tereny stacji transatlantyckiej były zapomniane.

Podczas uroczystej gali w Starych Babicach przedstawiciele władz samorządowych, centralnych i naukowcy z kilku uczelni podpisali Deklarację aktu inauguracyjnego. Jego treść i podpisy na zdjęciach.

Treść deklaracji odczytał wójt gminy Stare Babice Sławomir Sumka, który przyznał, że budowa stacji nadawczej była „jednym z największych przedsięwzięć technicznych II Rzeczypospolitej”. Obok na zdjęciu jest autor niniejszej relacji, podpisujący deklarację.

Wójt zaznaczył, że był to na ówczesne czasy bardzo śmiały pomysł okupiony dużym wysiłkiem technicznym i finansowym. – *Radiostacja dała nie tylko łączność Polski ze światem, ale także przekazywała cenne informacje jak dane finansowe z nowojorskiej giełdy. Warto o tym mówić i pamiętać* – podkreślił.

Na wystawie przedstawiono niektóre odzyskane podzespoły radiostacji (lampy, korpusy cewek dostrajających, a także odbiornik radiowy ze stacji odbiorczej w Grodzisku). Na zdjęciach poniżej jest ten odbiornik oraz inny odbiornik (radiofoniczny), na którego skali można odczytać nazwę stacji nadawczej „Babice”.

Centrum Nauki Radiostacja Transatlantycka będzie działać przy Babickim Domu Kultury. W założeniach nowa instytucja ma współpracować z warszawskimi uczelniami: Wojskową Akademią Techniczną i Politechniką Warszawską w celu działalności edukacyjnej i naukowej. Wójt liczy na to, że do miejscowych szkół przyjadą doktoranci z Politechniki Warszawskiej i podczas specjalnych zajęć zaszczepią wśród uczniów zainteresowanie naukami ścisłymi. Wśród pomysłów na działalność Centrum jest także dokumentacja bliźniaczej radiostacji Varberg, która zachowała się w Grimeton w Szwecji.

Tomasz Aleksander Miś z Politechniki Warszawskiej powiedział, że „*Transatlantycka Radiotelegraficzna Centrala Nadawcza była obok Centralnego Okręgu Przemysłowego i budowy Gdyni jednym z największych projektów w II Rzeczypospolitej*”. – *To była kolebka polskiej radiofonii – podkreślił dodając, że od tego projektu zaczęło się także kształcenie polskich kadr, które zajmowały się radiofonią w kolejnych latach.*

Transatlantycka Centrala Nadawcza w Babicach była jednym z dziewięciu bliźniaczych obiektów radiotelegraficznych wybudowanych w latach 1918-24, z czego sześć było w USA i po jednym w Szwecji i Anglii